

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2015-09-18
Meddelad i
Karlstad

Mål nr
1048-15

SÖKANDE

Gräsbergs Bil i Hagfors AB, 556743-7933
Uvedsvägen 7
683 33 Hagfors

MOTPART

Hagfors kommun
683 80 Hagfors

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2015-09-22	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Gräsbergs Bil i Hagfors AB:s ansökan och beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts genom ny anbudsprövning.

Dok.Id 139688

Postadress
Box 568
651 12 Karlstad

Besöksadress
Rådhuset, Stora
torget

Telefon
054-14 85 00
E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se
www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se

Telefax
054-14 85 30

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Hagfors kommun genomför en offentlig upphandling av ramavtal avseende service på kommunens leasade och ägda fordon, enligt förfrågningsunderlaget 79 leasade bilar och 48 ägda bilar. Avsikten är att teckna avtal med två leverantörer med inbördes rangordning för tiden den 1 juli 2015 till och med den 30 juni 2017 med möjlighet för kommunen att förlänga avtalen maximalt 24 månader. Vid anbudstidens utgång hade tre anbud inkommit och efter att kommunen inledningsvis antagit Gräsbergs Bil i Hagfors AB (Gräsberg) som nummer ett och uteslutit Höghedens Bilplåt i Edebäck AB (Högheden) har kommunen genom nytt tilldelningsbeslut den 10 mars 2015 rangordnat Högheden som nummer ett och Gräsberg som nummer två.

YRKANDEN M.M.

Gräsberg ansöker om överprövning och yrkar att rättelse av upphandlingen ska ske genom ny anbudsprövning i vilken Höghedens anbud ska förkastas eftersom dess anbud inte uppfyller skall-kraven i kommunens förfrågningsunderlag.

Hagfors kommun bestrider bifall till Gräsbergs ansökan och menar att det saknas grund för överprövning.

Till stöd för sin respektive talan har parterna beträffande nedanstående skall-krav, i vilka Gräsberg åberopat att Högheden brustit, anfört i huvudsak följande.

1.8 Option

Pris för Assistansservice längs vägen, med bärgning till verkstad vid fel på bilen skall anges som ett tilläggspris. Kommunen skall ha rätt att välja om man vill ha service med eller utan Assistansservice.

Gräsberg: Detta fält är tomt och finns inte angivet i anbudsformuläret från Högheden trots skall-krav.

Hagfors: Det är riktigt att Högheden inte lämnat något tilläggspris. Av punkten 2.11.2 i förfrågningsunderlaget framgår emellertid att tilläggspriset inte kommer att utvärderas. Kravet saknar därmed betydelse och bristen i anbudet är därmed enligt kommunen så pass obetydlig att grund saknas för att förkasta anbudet.

2.11.1 Krav på ekonomisk ställning

Anbudsgivare skall ha lägst rating 40 procent enligt Creditsafe eller likvärdigt hos annat kreditvärderingsföretag. I de fall lägre rating visas ...

Gräsberg: Av bifogat kreditutlåtande från kreditinstitut framgår att kredit avråds för Högheden. Vidare framgår att Högheden ratats med C sedan 2007, att bolaget har svag ekonomi, negativt eget kapital samt -28,8 i soliditet och att branschmedianen är 34. I förfrågningsunderlaget anges att medelvärdet för bl.a. soliditet ska ligga på medelvärdet eller högre för den aktuella branschen, vilket Höghedens soliditet inte gör.

Hagfors: Bland kvalificeringskraven i punkt 2.11.1 har kommunen uppställt ett krav på att anbudsgivaren ska ha rating lägst 40 procent enligt Creditsafe. Som framgår av bilagt intyg från Creditsafe har Högheden 55 procent och anses av Creditsafe som kreditvärdig.

2.11.1 Krav på teknisk förmåga och yrkesmässig kapacitet

Anbudsgivaren skall ha tre års erfarenhet från liknande tjänster eller kunna påvisa att berörd personal har motsvarande erfarenhet.

För tjänsten ansvarig arbetsledare skall minst inneha tre års erfarenhet av motsvarande ansvar i liknande tjänster.

Anbudsgivaren skall vid tidpunkten för tecknande av kontrakt förfoga över de verktyg, maskiner och teknisk utrustning som krävs för utförande av tjänsten, d v s diagnostikutrustning, specialverktyg osv.

2.11.1 Bevis om teknisk förmåga och yrkesmässig kapacitet

Kravet på uppfyllande av teknisk och yrkesmässig kapacitet visas genom att till anbudet bifoga:

- *Förteckning över de viktigaste tjänsterna (företagsavtalen) som utförts under de tre senaste åren med uppgift om värde och tidpunkt samt huruvida det varit fråga om privata eller offentliga mottagare.*
- *Uppgifter om tjänsteleverantörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter för gentemot kommunen ansvarig arbetsledare.*
- *Uppgift om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören förfogar över vid avtalsstart för att fullgöra kontraktet.*

Gräsberg: Samtlig personal saknar fordonsteknisk utbildning med inriktning servicemekaniker enligt bifogade CV. Verksamheten har enligt revisorns intygande först under hösten 2013 utökat verksamheten till att innehålla fordonsservice, vilket gör att fordonsservice endast varit aktivt sedan hösten 2013, med andra ord inte 3 år. Högheden har inte heller lämnat uppgift om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören förfogar över vid avtalsstart för att fullgöra kontraktet.

Hagfors: Som bevis på att föreskriven erfarenhet uppfylldes begärde kommunen (se sidan 3 nederst i förfrågningsunderlaget) förteckning över de viktigaste tjänsterna under de tre senaste åren med uppgift om värde och tidpunkt samt huruvida det varit fråga om privata eller offentliga kunder samt uppgifter om tjänsteleverantörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter för gentemot kommunen ansvarig arbetsledare. I anbudsbilaga 6 och 7 samt 1 redovisade Högheden sin tekniska förmåga. Som framgår av anbudsbilaga 7 så har Högheden redovisat att bolaget under åren 2012-2015 haft såväl privata som offentliga kunder. I bilagan har också värdet på tjänsterna redovisats. Även i anbudsbilaga 1 har företagets erfarenhet redovisats. Kravet på tre års erfarenhet av liknande tjänster är således uppfyllt.

Som framgår av anbudsbilaga 6 har uppgifter lämnats, i enlighet med vad kommunen begärt, om tjänsteleverantörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer. Av revisorns utlåtande kan inte utläsas att Högheden inte har tre års erfarenhet av liknande tjänster. Av Höghedens eget intyg framgår att bolaget har bedrivit verksamhet i 30 år. Någon anledning att ifrågasätta den uppgiften finns inte. Sammanfattningsvis framgår av de bevis som kommunen efterfrågat att Högheden uppfyller ställda minimikrav på teknisk förmåga och yrkeskapacitet.

3.2.2 Nybilsgaranti/restvärde

Vid service hos anbudsgivarens verkstad skall nybilsgarantin och avtalat restvärde fortsätta gälla. Originaldelar eller delar av motsvarande kvalitet skall alltid användas, vidare skall biltillverkarens servicerekommendationer följas. Efter utfört arbete skall serviceboken stämplas/registreras.

För att restvärdet på leasingbilarna skall gälla skall service utföras i enlighet med biltillverkarens direktiv och anvisningar. Anbudsgivaren skall beskriva hur man har åtkomst till biltillverkarens direktiv och anvisningar. Anbudsgivaren skall garantera att kommunens restvärde gäller efter service, om inte har kommunen rätt att debitera anbudsgivaren mellanskillnaden.

Gräsberg: Enligt denna punkt skall anbudsgivaren redogöra hur man har åtkomst till biltillverkarnas direktiv och anvisningar. Gräsberg kan inte hitta någonstans där information har lämnats om vilka reservdelar som avses användas alternativt grossistavtal med biltillverkarna. Endast Laga anges som leverantör vilket är en begagnatbas för skrotade fordonsdelar. Gräsberg kan heller inte hitta intyg på att man har tillgång till exempelvis Volkswagens externa serviceportal, (kommunens största fordonsandel) med samtlig serviceinformation. Därifrån erhålls serviceintervaller, serviceinnehåll, rekommenderade åtgärder samt framför allt servicehandböcker och tillvägagångssätt för utbyte av delar samt service. Gräsberg kan heller inte finna information om hur man löpande förser sig med information om rätt

olja, vätskevolym, servicerutiner samt fortlöpande notiser från biltillverkarna. I de två bifogade serviceprotokollen, varav inget är från biltillverkaren, så framgår det inte vilket protokoll som avses användas vid respektive servicetillfälle. Än viktigare är att i enlighet med bifogade serviceprotokoll skall service endast ske på utsatta tider/miltal vilket inte stämmer med tillverkarens direktiv då fordonen själva anger i multiinstrumentet när service krävs så kallad flexibel serviceintervall. Service utförd vid fel tillfälle raserar hela garantiprogrammet.

Hagfors: Kravet i punkten 3.2.2 återfinns i kravspecifikationen i form av krav på varan tjänsten (se punkten 3.0). Det är således ett kontraktskrav, d.v.s. det ska uppfyllas först vid uppdragets utförande. Däremot ska anbudsgivaren i anbudet beskriva hur denne har åtkomst till biltillverkarens direktiv och anvisningar. Högheden har hänvisat till två servicescheman. Enligt kommunen framgår av dessa att Högheden har åtkomst till biltillverkarens direktiv och anvisningar. Dessutom är Högheden anslutet till Laggruppen som är en av Sveriges största grossister på området.

3.2.3 Personal/företag

Fordonsmekaniker skall kontinuerligt utbildas för att kunna hantera de bilmodeller som kommunen har, och vara uppdaterade på nya tekniker, verktyg och tillbehör. CV för personal som skall serva kommunens bilar skall bifogas. Innan ny personal skall serva/repamera kommunens fordon skall CV tillsändas kommunen.

En beskrivning av utförande företag/verkstad bifogas anbudet, antal anställda, utrustning, antal lånebilar osv. Detta för att vi skall kunna bedöma om företaget har kapacitet och kompetens att utföra uppdraget.

Gräsberg: I upphandlingen efterfrågas hur anbudsgivaren avser utbilda sin personal på kommunens aktuella fordon. I bilaga 1 under rubriken Personal anges att kurser på specifika delar/bilmodeller finns då detta krävs för att utföra vissa arbeten och i de fall det saknas försöker "vi" vidareutbilda så att "vi" är aktuella på våra områden. Ingenstans anges hur denna utbildning

skall ske och vem som tillhandahåller denna. Gräsberg vänder sig emot detta då det inte handlar om att försöka leverera en tjänst och anser att det svaret inte kan accepteras på grund av bristande erfarenhet/rutinbeskrivning, **Hagfors:** Kommunen har under denna punkt efterfrågat CV för personal som ska serva bilarna. Som framgår av bilaga 1 och 2 har Högheden bifogat CV för de anställda Mossfelt och Höglund. Dessutom har kursintyg CABAS bifogats för Erik Höglund. Kravet på CV har sålunda uppfyllts. Något krav i punkten 3.2.3 att anbudsgivaren ska redovisa sina utbildningsinsatser finns inte. Efterfrågad beskrivning i punkten 3.2.3 andra stycket har bifogats Höghedens anbud. Till detta kommer redovisningen i anbuds-bilaga 7.

3.2.4 Utrustning

Anbudsgivaren skall vid avtalsstart ha den tekniska utrustning (diagnostik-utrusning och mjukvara) och de verktyg som krävs för utförande av uppdraget. Utrustningen/systemet skall vara av godkänt för kommunens fordon. (Intyg skall uppvisas på begäran)

Utrustning som kräver besiktning (liftar osv.) skall vara besiktigade, kopia på besiktningssintyg skall på begäran kunna skickas innan avtalsstart.

Gräsberg: Under denna punkt skall det redovisas vilken utrustning som avses användas och även här anser bolaget att anbudet är undermåligt då det saknas information kring vilka diagnosverktyg man fogar över samt huruvida de är godkända för kommunens fordon eller inte. Vidare anges i anbudet att Högheden i dagsläget förfogar över tre lånebilar. Gräsberg är frågande till vilka fordon som avses för detta ändamål då samtliga bilar i Höghedens ägo är minst 16 år gamla samt belagda med körförbud enligt bilregistret utom ett fordon. Säkerheten för kommunens personal i tjänstekörning med lånebilar bör vara likställt med de krav som finns på den befintliga bilparken inom Hagfors kommun.

Hagfors: Som framgår av punkten 3.2.4 ska utrustningen som omnämns i första stycket finnas vid avtalsstart och intyg ska lämnas på begäran. Inte

heller i andra stycket begärs någon uppgift i anbudsskedet. Högheden har i sitt anbud med kryss bekräftat att samtliga villkor i förfrågningsunderlaget accepteras.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

1.8 Option

Det är ostridigt att Högheden inte angett något tilläggspris för assistansservice. Även om tilläggspriset såsom kommunen anfört inte ska utvärderas är det emellertid fråga om en tjänst där kommunen efterfrågat pris och avsaknaden av pris i anbudet medför att kommunen saknar möjlighet att bedöma vad den skulle kosta med Högheden som leverantör. Avsaknaden av pris medför också att det är oklart om Högheden kan leverera denna tjänst.

2.11.1 Krav på ekonomisk ställning

Kravet i detta avseende är att anbudsgivaren ska ha lägst rating 40 procent enligt Creditsafe eller likvärdigt. Som Hagfors kommun anfört har Högheden

den rating 55 procent och uppfyller därmed detta skall-krav.

2.11.1 Krav på teknisk förmåga och yrkesmässig kapacitet samt bevis om teknisk förmåga och yrkesmässig kapacitet

Högheden har såvitt framgår av handlingarna i målet lämnat en förteckning över ett antal kunder under åren 2012-2015, varav Uddeholm AB står för den övervägande delen. Vidare finns uppgift om två anställdas utbildning och befattning samt uppgift om att arbetsledaren har arbetat över 30 år i branschen. Enligt förvaltningsrättens mening är det något svårbedömt om dessa erfarenheter och lämnade uppgifter uppfyller kraven i 2.11.1 men då kravet på teknisk förmåga och yrkesmässig kapacitet gäller tre års erfarenhet från liknande tjänster, vilket i sig är ett relativt vagt uttryck, finner förvaltningsrätten att Gräsberg inte visat att Höghedens anbud brister i detta avseende. Däremot framgår det inte av handlingarna i målet att Högheden i sitt anbud har lämnat uppgift om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören förfogar över vid avtalsstart för att fullgöra kontraktet, vilket innebär att anbudet inte uppfyller detta skall-krav.

3.2.2 Nybilsgaranti/restvärde

Under denna punkt ska anbudsgivaren bland annat beskriva hur man har åtkomst till biltillverkarens direktiv och anvisningar. Såvitt framgår av handlingarna i målet har Högheden bifogat två bilagor med uppgifter om servicepunkter och serviceintervaller, vilket enligt förvaltningsrättens mening inte uppfyller kravet på att beskriva hur man har åtkomst till biltillverkarens direktiv och anvisningar. Höghedens anbud uppfyller därmed inte detta skall-krav.

3.2.3 Personal/företag

Enligt förvaltningsrättens mening är även detta krav relativt vagt formulerat och förvaltningsrätten finner med hänvisning till vad parterna anfört under denna punkt att Gräsberg inte visat att Höghedens anbud brister i

detta avseende. Beträffande lånebilar är kravet enbart att ange antal lånebilar, vilket Högheden har gjort och därmed uppfyllt detta krav.

3.2.4 Utrustning

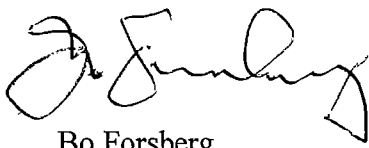
Kravet i denna punkt innebär bland annat att anbudsgivare på begäran ska uppvisa intyg på att kraven avseende utrustning är uppfyllda. Några brister i Höghedens anbud som innebär att kravet inte är uppfyllt har inte visats föreligga.

Sammanfattande bedömning

Med hänvisning till vad som anförts finner förvaltningsrätten att Höghedens anbud inte uppfyller alla skall-krav, då det brister i punkterna 1.8 Option, 2.11.1 Bevis om teknisk förmåga och yrkesmässig kapacitet samt 3.2.2 Nybilsgaranti/restvärde. Av fast praxis följer att det strider mot likabehandlingsprincipen att inte förkasta anbud som brister i uppfyllande av skallkrav och bristerna är enligt förvaltningsrättens mening av sådan art och omfattning att Höghedens anbud ska förkastas. Genom att Hagfors kommun har antagit Högheden som leverantör nummer ett och Gräsberg som nummer två har Gräsberg lidit eller riskerat att lida skada till följd av kommunens brott mot LOU. Gräsbergs ansökan ska därför bifallas på så sätt att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts genom ny anbudsprövning.

ÖVERKLAGANDE

Denna dom kan överklagas. Hur man överklagar, se bilaga-(DV 3109/1B LOU)

Bo Forsberg

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.